



Inhoudsopgave:

1. **Aansprakelijkheid moederverenootschap voor schulden van de dochter?**
2. **Biedt een Gemeenschapsmerk binnenkort minder bescherming?**
3. **Meer uitgebreide informatieplicht voor stichting op stapel.**
4. **Vernieuwd handelsregister.**

1. Aansprakelijkheid moederverenootschap voor schulden van de dochter?

In het algemeen geldt dat een moederverenootschap en haar dochterverenootschap beide zelfstandige rechtspersonen zijn. Indien de dochter haar verplichtingen jegens derden niet meer kan nakomen, is zij daarvoor zelf aansprakelijk en niet de moederverenootschap. Schuldeisers van de dochter kunnen de moeder in beginsel niet rechtstreeks aansprakelijk stellen. Ze hebben immers geen contractuele relatie met haar, tenzij de moeder hoofdelijk aansprakelijk is voor de schulden van de dochter of voor haar borg staat.

De situatie kan onder omstandigheden anders zijn indien de dochter niet meer aan haar betalingsverplichtingen jegens derden kan voldoen. De moeder kan dan een zorgplicht jegens de schuldeisers van haar dochter hebben. Hiervan zou bijvoorbeeld sprake kunnen zijn wanneer de moeder bestuurder is van de dochter en zich intensief met het beleid van haar dochter heeft bemoeid, of de dochter is financieel en administratief afhankelijk van de moeder. De moeder dient in dat geval de crediteuren te waarschuwen omtrent de slechte financiële situatie van de dochter.

Het moment dat de crediteuren moeten worden gewaarschuwd noemt men in de rechtspraak "het peilmoment": het moment dat de moeder weet of behoort te weten dat nieuwe crediteuren niet meer door de dochter kunnen worden voldaan.

Indien de moeder haar dochter financiert zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- Het bedingen van zekerheden (zoals pandrecht) door de moeder brengt een aansprakelijkheidsrisico met zich mee.
- Voorts is het van belang dat de dochter haar financiële administratie goed bijhoudt, zodat aan de hand van liquiditeits- c.q. solvabiliteitstoetsen het peilmoment eenvoudig kan worden vastgesteld.

De rechtspraak wijst uit dat een moeder niet gehouden is om haar dochter in het oneindige te blijven financieren als een voortzetting van de onderneming geen redelijke kans van slagen heeft. Het stopzetten van de financiering dient met inachtneming van de zorgplicht van de moeder gepaard te gaan. Alsdan is ruggespraak met een jurist aangewezen.

2. Biedt een Gemeenschapsmerk binnenkort minder bescherming?

Het is voor een onderneming aantrekkelijk en kostenbesparend om een woord- of beeldmerk als Gemeenschapsmerk te laten registreren. Een Gemeenschapsmerk geniet immers bescherming in alle 27 lidstaten van de Europese Unie. Teneinde het merk in stand te houden is de merkhouder wel gehouden om het merk "normaal" te gebruiken. Het merk kan namelijk vervallen worden verklaard indien dit in een periode van vijf jaar niet normaal in de Gemeenschap is gebruikt.

Over het begrip "normaal gebruik" van een Gemeenschapsmerk is de afgelopen tijd veel gediscussieerd naar aanleiding van een beslissing van het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BBIE) op 15 januari 2010 in de zaak ONEL/OMEL.

In deze zaak had de houder van het Gemeenschapsmerk OMEL bezwaar aangetekend tegen de inschrijving van het Benelux-merk ONEL voor exact dezelfde diensten.

Het BBIE oordeelde dat het gebruik van een Gemeenschapsmerk alleen in één lidstaat onvoldoende is om te kunnen spreken van een normaal gebruik van dat merk in de overige landen van de Europese Unie. Deze beslissing heeft veel kritiek opgeleverd. Het BBIE, dat Benelux-merken registreert en geen Gemeenschapsmerken, is niet de aangewezen instantie om uitleg te geven aan begrippen in de Gemeenschapsmerkenverordening.

Daartoe is een Europees orgaan meer geschikt. Het Europees Merkenbureau (OHIM) heeft bovendien een ander uitgangspunt, namelijk dat gebruik in slechts één lidstaat al voldoende is als bewijs van normaal gebruik in de Gemeenschap.

Een zelfde problematiek speelt ook in de zaak Euprax/Zobu bij de Rechtbank 's-Gravenhage. De Rechtbank heeft in deze zaak al overwogen, dat normaal gebruik van het Gemeenschapsmerk "Euprax" buiten het vestigingsland (in casu Duitsland) inhoudt, dat er activiteiten in andere lidstaten dienen te worden ontplooid, zoals het oprichten van een nevenvestiging of het actief werven van klanten in die landen. De Rechtbank 's-Gravenhage heeft op 27 oktober 2010 besloten de zaak aan te houden en het arrest van het Gerechtshof 's-Gravenhage in het hoger beroep in de zaak ONEL/OMEL af te wachten alvorens een uitspraak te doen.

Het Gerechtshof 's-Gravenhage heeft op 30 november 2010 inmiddels geoordeeld dat aan het Europese Hof van Justitie eerst prejudiciële vragen worden gesteld, alvorens het verlossende antwoord op deze vraag kan worden gegeven.

3. Meer uitgebreide publicatieplicht voor stichtingen op stapel.

In de strijd tegen misbruik van rechtspersonen is men voornemens een wetsvoorstel te doen tot het vergroten van de publicatieplicht voor stichtingen. Thans is er een conceptvoorstel ter consultatie openbaar gemaakt. Het conceptvoorstel houdt onder meer in dat het bestuur van een stichting verplicht is de staat van baten en lasten van die stichting binnen 8 dagen na het opmaken daarvan openbaar te maken via het handelsregister. Bij die staat moet een lijst worden gevoegd van de donaties die de stichting in het betreffende boekjaar heeft ontvangen. Enkel stichtingen die een onderneming drijven en pensioenfondsen zijn in het conceptvoorstel van deze verplichting tot openbaarmaking uitgezonderd. Dit betekent onder meer dat stichtingen die familievermogen beheren, onderzoeksstichtingen en monumenten instandhoudingsorganisaties als bedoeld in het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten met de rechtsvorm van een stichting een publicatieplicht boven het hoofd hangt! Het conceptwetsvoorstel is controversieel zodat niet helder is in hoeverre het straks doorgang zal vinden. Desalniettemin verdient het aandacht, omdat uit het voorstel blijkt van een wens om de informatievoorziening bij stichtingen te verbeteren c.q. uit te breiden.

4. Vernieuwd handelsregister.

Sinds 1 juli 2008 maakt het handelsregister deel uit van het zogenoemde stelsel van basisregistraties. Het handelsregister moet daardoor gaan functioneren als een basisadministratie voor ondernemingen en rechtspersonen, zodat ondernemers hun gegevens maar één keer aan de Kamer van Koophandel hoeven te verstrekken. De overheid raadpleegt dan het handelsregister en hoeft de ondernemers niet meer te vragen om reeds verstrekte gegevens. Deze omstandigheid bracht met zich dat het handelsregister aan andere eisen moest gaan voldoen dan voorheen. In mei 2010 heeft de Kamer van Koophandel daarom een nieuw handelsregister gelanceerd waarmee aan alle eisen wordt voldaan en het handelsregister haar on-line-diensten kan verruimen. Zo is het de bedoeling dat in de nabije toekomst ondernemingen via internet kunnen worden gestart en ondernemers via internet wijzigingen kunnen aanbrengen in de op hen betrekking hebbende geregistreerde gegevens.

Onder redactie van:
mrs. H.E.C. Savelkoul, J.R.G. Smulders, M.B. Keus en M.L.H. Reumers
Sectie Ondernemingsrecht
Adelmeijer Hoyng Advocaten